

Wrocław, 5 marca 2013 roku

Nr WK.60/230/K-59/J/12

**Pani
Iwona Orniacka
Dyrektor Zakładu Usług
Komunalnych w Ścinawie**

**ul. Rynek 17
59-330 Ścinawa**

Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, działając na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku, poz. 1113), przeprowadziła, w okresie od 3 do 18 grudnia 2012 roku, kontrolę gospodarki finansowej Zakładu Usług Komunalnych w Ścinawie. Zakres zbadanych zagadnień, okres objęty kontrolą oraz ustalenia przedstawiono szczegółowo w protokole kontroli, podpisanym i przekazanym Pani Dyrektor w dniu 9 stycznia 2013 roku.

W wyniku kontroli wykonania wniosków, zawartych w wystąpieniu pokontrolnym dotyczącym poprzedniej kontroli gospodarki finansowej Zakładu, przeprowadzonej przez Regionalną Izbę Obrachunkową we Wrocławiu w 2008 roku (dokument z 6 listopada 2008 roku, znak WK.60/230/K-68/08) stwierdzono, że nie w pełni zostały one wprowadzone w życie. I tak: dokumentacja opisująca przyjęte zasady rachunkowości nie została dostosowana do wymagań art. 10 ustawy z 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku, nr 152, poz. 1223 ze zm.); nadal miały miejsce naruszenia wewnętrznych uregulowań w zakresie gospodarki kasowej i gospodarki drukami ścisłego zarachowania; w badanym okresie składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy oraz zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych często nie były odprowadzane w terminach ustawowych; w dalszym ciągu dokonywano wydatków z przekroczeniem granic kwot, określonych w planie finansowym. Tym samym, stan funkcjonowania finansów w Zakładzie nie uległ poprawie od poprzedniej kontroli. Uwagi w tym zakresie zostały szczegółowo przedstawione w dalszej części wystąpienia.

Według ustaleń obecnej kontroli, przy realizacji zadań wystąpiły uchybienia i nieprawidłowości, które dotyczyły niżej wskazanych zagadnień.

W zakresie księgowości i sprawozdawczości budżetowej

Dokumentacja opisująca politykę rachunkowości w Zakładzie Usług Komunalnych w Ścinawie przyjęta Zarządzeniem nr 63/2008 Dyrektora Zakładu z 4 grudnia 2008 roku nie była aktualizowana i nie obejmowała aktualnych kont zespołu 4 „Koszty według rodzaju i ich rozliczenie”, brak było określenia wersji stosowanego oprogramowania i daty rozpoczęcia eksploatacji danej wersji oraz opisu systemu służącego ochronie dowodów księgowych i ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych zapisów w księgach rachunkowych. Przyjęcia środka trwałego na

stan, uzyskanego z zakupu inwestycyjnego (aparat nadciśnieniowy AirXpress CL), dokonano na podstawie dowodu przyjęcia środka trwałego OT - bez numeru identyfikacyjnego. Ponadto, dla stosowanych w Zakładzie dowodów księgowych, sporządzanych w ilości większej niż jeden egzemplarz (np. PT „Przekazanie-przyjęcie środka trwałego” i OT „Przyjęcie środka trwałego”), Dyrektor Zakładu nie ustaliła sposobu postępowania z każdym egzemplarzem dowodu. Powyższe zaniechania stanowiły naruszenie odpowiednio art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a) i c) oraz pkt 4, ust. 2, art. 21 ust. 1 pkt 1 oraz art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity: Dz.U z 2009 roku nr 152, poz. 1223 ze zm.), a także „Planu kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych”, stanowiącego załącznik Nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. nr 128, poz. 861 ze zm.).

W latach 2011 - 2012 do ewidencji środków pieniężnych działalności podstawowej Zakładu stosowano konto księgowe 139-4 „Rachunek podstawowy- BANK SPÓŁDZIELCZY”, co było niezgodne z zasadami, określonymi w załączniku Nr 3 „Plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych” do rozporządzenia Ministra Finansów z 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości (...), które określają, że do ewidencji środków pieniężnych działalności podstawowej samorządowych zakładów budżetowych, znajdujących się na rachunku bankowym, służy konto 131 „Rachunek bieżący samorządowych zakładów budżetowych”. Ponadto, konto 139-4 „Rachunek podstawowy- (...)” nie zostało przewidziane w Zakładowym Planie Kont, wprowadzonym zarządzeniem Nr 63/2008 Dyrektora Zakładu Gospodarki Komunalnej w Ścinawie z 4 grudnia 2008 roku. W ewidencji księgowej funkcjonowało także konto 760-2 „Pozostałe koszty operacyjne”, na którym zgodnie z opisem zawartym w Zakładowym Planie Kont należało w szczególności ujmować: niezawinione niedobory środków obrotowych, wartości sprzedanych materiałów według ceny ewidencyjnej, zapłacone lub naliczone kary grzywny itp., odpisane przedawnione, umorzone należności. Powyższe było niegodne z opisem tego konta, zawartym w załączniku Nr 3 do powołanego rozporządzenia w sprawie zasad rachunkowości (...), w świetle którego do ewidencji kosztów niezwiązanych bezpośrednio z podstawową działalnością jednostki służy konto 761 „Pozostałe koszty operacyjne”.

Do zobowiązań wymagalnych z tytułu dostaw i usług, wykazanych w sprawozdaniu Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji według stanu na koniec III kwartału 2012 roku, zaliczono odsetki od nieterminowo realizowanych zobowiązań w wysokości 9.937,13 zł oraz kwotę 444,03 zł wynikającą z faktury, której termin płatności upływał 3 października 2012 roku. Było to niezgodne z przepisem § 2 ust. 1 pkt 4 załącznika nr 9 Instrukcja sporządzania sprawozdań do rozporządzenia Ministra Finansów z 4 marca 2010 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. nr 43, poz. 247),

według którego zobowiązanie staje się wymagalne w rozumieniu rozporządzenia, licząc od dnia następnego po upływie terminu płatności, wskazanego w dokumencie zapłaty lub zapisanego w umowie, a zobowiązania wymagalne wykazywane w sprawozdaniu Rb-Z nie obejmują odsetek za opóźnienie od wymagalnych zobowiązań.

W zakresie zobowiązań wymagalnych oraz odsetek i innych kosztów poniesionych w związku z nieterminową realizacją zobowiązań

Zobowiązania wymagalne Zakładu, wykazane w sprawozdaniach kwartalnych Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji według stanu na koniec IV kwartału 2011 roku oraz III kwartału 2012 roku, wyniosły odpowiednio 766.491,70 zł, zł i 855.596,08 zł. Ponadto Zakład nie uiszczał terminowo zobowiązań wobec ZUS z tytułu składek od wypłaconych wynagrodzeń, co w konsekwencji doprowadziło do zajęcia rachunku podstawowego. Po zajęciu rachunku bankowego, do gromadzenia środków pieniężnych z wpłat za usługi, dostawę wody i odbiór ścieków zaczęto wykorzystywać rachunek Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Według udzielonych przez Dyrektora Zakładu wyjaśnień środki gromadzone na rachunku ZFŚS w niewielkim stopniu pozwalały na funkcjonowanie Zakładu; w przypadku braku zapłaty za zakup materiałów, paliwa i innych środków niezbędnych do funkcjonowania, działalność Zakładu byłaby sparaliżowana i niemożliwa od dnia zajęcia przez ZUS rachunku bankowego.

Według ewidencji księgowej i sporządzonych na potrzeby kontroli dwóch zestawień wynika, że Zakład ponosił odsetki oraz inne koszty związane z nieterminową realizacją zobowiązań: w 2011 roku łącznie w wysokości 37.306,52 zł oraz w okresie styczeń- wrzesień 2012 roku łącznie w wysokości 52.951,41 zł, przy czym części dokumentów związanych z naliczeniem odsetek i kosztów nie okazano kontrolującemu.

W sprawozdaniach Rb-30S z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych za lata 2010-2012 wykazano przekroczenia planowanych kosztów, które wynosiły odpowiednio: 378.055,21 zł za 2010 r., 281.566,76 zł za 2011 r. i 19.001,57 zł za I półrocze 2012 r. Znaczące przekroczenia planowanych kosztów w latach 2010 – 2011 miały miejsce przy wynagrodzeniach i pochodnych od wynagrodzeń, a także przy zakupie energii oraz zakupie usług pozostałych.

Składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, w okresie od stycznia 2011 r. do września 2012 r. (21 terminów), odprowadzono w 19 przypadkach po ustawowym terminie ustalonym przepisem art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku nr 205, poz. 1585 ze zm.). Zaliczki z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w okresie jw. odprowadzono w 5 przypadkach po terminie, określonym w art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 roku nr 51, poz. 307 ze zm.).

W zakresie gospodarki pieniężnej i gospodarki drukami ścisłego zarachowania

W zakresie gospodarki kasowej i drukami ścisłego zarachowania wystąpiły nieprawidłowości dotyczące niebieżącego ewidencjonowania w księgach druków ścisłego zarachowania przychodu i rozchodu czeków gotówkowych, dowodów KP i KW; pobrania 6 razy dowodów KP w okresie od stycznia do grudnia 2012 roku, przed rozliczeniem się z kopii bloku wykorzystanego; nieprzeprowadzania corocznej kontroli stanu druków ścisłego zarachowania w zakresie odnośnie czeków, dowodów KP i KW oraz nieprzestrzegania limitu ustalonego zapasu gotówki w kasie. W czterech poddanych kontroli raportach kasowych wystąpiły dwa przypadki przekroczenia ustalonego limitu gotówki w kasie o kwoty: 98,99 zł (RK Nr 21/2012 za okres od 1 do 18 września 2012 roku) oraz o 1.214,27 zł (RK nr 176/2011 za okres od 16 do 30 grudnia 2011 roku). Ponadto książeczka czeków od nr 3038080851 do nr 3038080875 nie została ujęta w księdze druków ścisłego zarachowania, co uzupełniono w trakcie kontroli. Powyższe stanowiło o nieprzestrzeganiu postanowień „Instrukcji w sprawie ewidencji i kontroli druków ścisłego zarachowania” oraz „Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej”, wprowadzonych powołanym zarządzeniem nr 63/2008 Dyrektora Zakładu Gospodarki Komunalnej z 4 grudnia 2008 roku w sprawie polityki rachunkowości Zakładu Gospodarki Komunalnej w Ścinawie.

WNIOSKI POKONTROLNE

Przekazując powyższe do wiadomości Pani Dyrektor, Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu, działając na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych, wnosi o podjęcie stosownych działań, mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień opisanych w protokole kontroli oraz niedopuszczenie do ich ponownego wystąpienia w przyszłości, poprzez realizację następujących wniosków:

1. Przestrzeganie przepisów ustawy z 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku nr 152, poz. 1223 ze zm.), a w szczególności:
 - a) uaktualnienie dokumentacji opisującej przyjęte przez jednostkę zasady rachunkowości w zakresie planu kont, opisu systemu informatycznego oraz opisu systemu służącego ochronie dowodów księgowych i ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych zapisów w księgach rachunkowych, zgodnie z wymogiem art.10 ust. 2 ustawy,
 - b) ewidencjonowanie operacji gospodarczych w oparciu o dowody księgowe spełniające wymogi dowodu księgowego, określone w art. 21 ust. 1 ustawy.
2. Stosowanie w ewidencji księgowej kont zgodnych z załącznikiem Nr 3 „Plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych” do rozporządzenia Ministra Finansów z 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Dz.U. Z 2013 roku, poz. 289) .

3. Sporządzanie sprawozdań kwartalnych Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 4 Instrukcji sporządzania sprawozdań stanowiącej załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów z 4 marca 2010 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. nr 43 poz. 247).
4. Dołożenie starań w celu przestrzegania art. 44 ust. 3 pkt 2 i pkt 3 ustawy 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz.U. nr 157, poz.1240), zgodnie z którym wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób umożliwiający terminową realizację zadań oraz w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.
5. Przestrzeganie postanowień „Instrukcji w sprawie ewidencji i kontroli druków ścisłego zarachowania” oraz „Instrukcji w sprawie gospodarki kasowej”, wprowadzonych zarządzeniem nr 63/2008 Dyrektora Zakładu Gospodarki Komunalnej z 4 grudnia 2008 roku w sprawie polityki rachunkowości Zakładu Gospodarki Komunalnej w Ścinawie.
6. Zwiększanie kosztów jedynie w przypadkach, gdy zrealizowano przychody wyższe od prognozowanych, zwiększenie kosztów nie spowoduje zwiększenia planowanego stanu zobowiązań, a dokonywane zmiany w zakresie przychodów i kosztów zostały ujęte w rocznym planie finansowym zgodnie z art. 52 ust. 2 i 3 ustawy dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U.nr 157, poz.1240).
7. Podejmowanie dalszych działań w celu odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy w ustawowym terminie, ustalonym przepisem art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku nr 205, poz. 1585 ze zm.) oraz odprowadzanie zaliczek z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w terminie określonym w art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 roku, poz. 361 ze zm.).
8. Wyeliminowanie pozostałych nieprawidłowości i uchybień szczegółowo opisanych w protokole kontroli.

Stosownie do postanowień art. 9 ust. 3 i 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych proszę o poinformowanie Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, o wykonaniu wniosków lub o przyczynach ich niewykonania. Do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Izby. Zastrzeżenia składa właściwy organ jednostki kontrolowanej, w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego, za pośrednictwem Prezesa Izby. Podstawą zgłoszenia zastrzeżeń może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Do wiadomości:

Pan

Andrzej Holdenmajer.

Burmistrz Ścinawy